Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Eğitime Yönelik Tutumlarına Etkisi*

The Effect of Socio-Cultural Features on Parents in Terms of Their Attitude Towards Music Education

Bahar Güdek** - Deniz Yılmaz***

Abstract: The aim of this study is to analyze parents' attitude towards music education whose children are primary and secondary school students according to different variables. The approach used in this research is the descriptive survey model. The sample group consists of 1168 parents whose children were educated at 4 primary and 3 secondary schools of Sinop in 2017/2018 Academic Year. In this research, socio-cultural features survey and "Parents Attitude Scale Towards Music Education at Elementary Schools" developed by Güdek and Karakaya (2013) are used as data collection tools. This attitude scale that consists of 34 items is unidimensional and its reliability is 0.97 calculated by Cronbach Alfa reliability co-efficient. Socio-cultural features survey consists of 9 questions such as parents' place in the family, their ages, how they define their family structure, how they define themselves, their education status, jobs and monthly income, whether the mothers have an active role in business life or not and the gender of the child. Findings of the research indicate that parents' attitude towards music education are linked to socio-cultural features and whether there are significant differentiations related to variables or not is determined. According to the results of the research, it is found that parents' attitude related to music education change according to being the father or the mother, how they define themselves, their educational status, jobs and income levels, their children's gender and whether the mother is actively engaged with the work life. Moreover, it is concluded that there is no significant differentiation in terms of parents' ages and their family structures. Some suggestions are presented based on the findings

* Bu çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

** Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Assoc. Prof. Dr., Ondokuz Mayıs University, Faculty Of Education, Department Of Fine Arts Education
ORCID 0000-0002-1174-9549

bahar_gudek@yahoo.com

*** YL Mezun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Graduate Degree, Ondokuz Mayıs University
ORCID 0000-0002-2172-7538

deniz_savaser@hotmail.com

Cite as/ Atıf: Güdek, B., Yılmaz, D. (2020). Sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik eğitime yönelik tutumlarına etkisi, *Turkish Studies*, 15(1), 233-250. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40273>

Received/Geliş: 23 December/Aralık 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © MDE, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

Structured Abstract: Introduction

It can be seen that attitudes that affect human behaviors and become one of the main topics of social psychology are conceptualized in different ways. Its mostly accepted and recent definition is as follows: "Attitude is a tendency, attributed to an individual, that creates an individual's opinions, emotions and behaviors about a psychological object on a regular basis" (Smith, 1968). Most of the attitudes are acquired from other people. Parents are the first resource of the attitudes that their children form. For instance, children's attitudes towards religion, political issues and smoking show a huge similarity with their parents' (Hökelekli, 2010; McGuire, 1985; Eiser ve van der Pligt, 1984), as the most imitated and identified models are parents during the childhood process. With the effect of this identification, the child tries to imitate the behavior of his/her parents and act accordingly. Socio-cultural features such as parents' conception of clothing, eating habits, economic condition, educational status, relationship with art and, in this context, attitude towards music affect children, as well.

In this sense, it can be said that attitudes towards music start in the family; they are affected by friend groups and consolidated by school music education. From this point of view, in music education area, as in other areas of education, parents' attitude towards music education can be analyzed as a predictor variable in children's success. Children's information and abilities about music cannot be accepted as a mere success scale of a music education program. Mullins (1984) declares that students' attitudes towards music need to be developed; or else, negative attitudes can destroy a music education program rapidly and deeply (cited by Özmenteş, 2006). Apart from the duties of teachers, parents' opinions, attitudes and behaviors towards music education also play a great role in the decision of getting a music education for their children.

Consequently, it is predicted that socio-cultural features have an impact on parents' attitude towards music education. In this respect, this research is done in the aim of revealing whether parents' attitude towards music education differ according to gender, age, socio-economic condition, educational status, jobs, defining oneself, defining the family structure, gender of the child / children and mother's being active / inactive in business life.

Methodology

The method used in this research is a descriptive survey model. The sample group includes 1168 parents whose children were educated at 4 primary and 3 secondary schools of Sinop during the second semester of 2017/2018 Academic Year.

Data Collection Tool

In this research, data collection tools are decided to be the socio-cultural features survey and "Parents Attitude Scale Towards Music Education at Elementary Schools" developed by Güdek and Karakaya (2013). This attitude scale that consists of 34 items is unidimensional and its reliability is 0.97 calculated by Cronbach Alfa reliability co-efficient. The survey that is used to identify socio-cultural features consists of 9 questions such as parents' place in the family, their ages, how they define their family structure, how they define themselves, their education status, jobs and monthly income, whether the mothers have an active role in business life or not and the gender of the child.

Data Analysis

In this research, whether parents' attitudes indicate a significant difference according to being the mother or the father, age and mother's active / inactive role in business life is analyzed by t-test. Similarly, whether there is a significant difference in the attitude of parents relating the definition of family structure and their jobs is analyzed by Kruskal-Wallis test. Furthermore, in order to find out whether there is a significant difference in parents' attitudes towards music education according to the way they define themselves, their education status, monthly income and the gender of the child is analyzed by one-way analysis of variance (ANOVA). While analyzing and evaluating the statistical data, significance level is taken as 0.05, 0.01 and 0.001.

Findings

According to the results of this research, mothers' affection towards music education is found to be higher than fathers' affection. Attitudes of parents from different age groups are similar to each other. Parents who have different family structures also show similar attitudes about music education. Parents who define themselves as democratic have a more positive perception about music education than the parents that are

authoritative and preservative. Mothers with a graduate and post-graduate diploma have a more positive attitude towards music education than other mothers and on the same basis, mothers graduated from an elementary or high school is more affirmative about music education than mothers with a primary school diploma. Additionally, fathers with a graduate and post-graduate diploma are more positive than the fathers with a primary or elementary school diploma. Parents who work as teachers have much more positive attitudes about music education than all other occupation groups. Moreover, parents with a professional job also show a very positive attitude towards music education than housewives and parents with other occupations. Besides, the more parents' income increase, the more approving their attitudes become. Consequently, parents who earn more are more positive than the parents earning less. Parents who have only a daughter develop a more approving attitude about music education than parents who have only a son and both a son and a daughter. Finally, mothers with a professional career approach the idea of music education more positively than mothers who do not work.

Results and Discussions

The results and findings of the study indicate that parents' attitudes towards music education differ in terms of being the father or the mother, how they define themselves, their educational status, jobs and income levels, their children's gender and mothers having an active or inactive role in business life. On the other hand, it is also found that their attitude shows no significant difference according to their ages and family structure.

In families that define themselves as both democratic and preservative, mothers having a more positive attitude can be a result that needs to be handled in terms of gender issues. In the same socio-cultural environment, the relationship between the mothers' role and their attitude towards music education can be evaluated separately with the possibility of forming a basis for new sociological evaluations specific to related variables.

Parents' educational status and socio-economic potentials are found to be significant determiners that define their attitudes towards music education. When the place of music in the curriculum of the national education is taken into consideration with related reasons, it is seen that music is a main lesson in terms of cognitive development and cultural acquisition. However, practicing the music (especially with an instrument) comes along with the need of a particular education process and physical conditions. Children with a low family income have a disadvantageous position as they have difficulties reaching the necessary physical equipment. For this reason, it is believed that providing proper physical conditions that will enable students to participate in music lessons actively at schools will make appropriate and equal music education possible and change the perception of music lessons from being a "free time activity" to a "main lesson" performed properly according to the curriculum.

Keywords: Socio-cultural features, music education, parents' attitudes, attitudes towards music education.

Öz: Bu çalışmanın amacı çocukları ilkök ve ortaokulda eğitim gören anne babaların (ebeveynlerin) müzik eğitimine ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada kullanılan yöntem, betimsel nitelikte, tarama modelindedir. Örneklem grubunu ise 2017/2018 akademik yılında Sinop ili sınırları içerisinde eğitim veren dört ilkök ve üç ortaokuldaki öğrencilerin toplam 1168 ebeveyninden oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak sosyo-kültürel özellikler anketi ve Güdek ve Karakaya (2013) tarafından geliştirilen "İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitime İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği" kullanılmıştır. 34 maddeden oluşan bir tutum ölçeği tek boyutlu olup Cronbach Alfa güvenirlik katsayısıyla hesaplanan güvenirliği 0.97'dir. Sosyo-kültürel özellikler anketinde, araştırmaya katılan ebeveynlerin ailedeki yerleri, yaşları, aile yapılarını nasıl tanımladıkları, kendilerini nasıl tanımladıkları, eğitim durumları, meslekleri, ortalama aylık gelirleri, annelerin iş yaşamında aktif olarak rolü olup olmadığı ve çocuğun cinsiyetini içeren toplam 9 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın bulgularında; araştırmaya katılan anne-babaların müzik eğitime yönelik tutumları sosyo kültürel özelliklerle ilişkilendirilmiş ve bu değişkenlere göre anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre müzik eğitime ilişkin anne-baba tutumlarının; anne ya da baba oluşlarına, kendini tanımlamalarına, eğitim durumlarına, mesleklerine, gelir durumlarına, çocuklarının cinsiyetine ve annenin iş yaşamında aktif oluşuna göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Ebeveyn tutumlarının yaşlarına ve aile yapılarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgular doğrultusunda da bir takım öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-kültürel özellikler, müzik eğitimi, anne baba tutumları, müzik eğitime yönelik tutumlar.

Giriş

Sosyoloji, insan toplumlarındaki yaşamın tüm yönleriyle ilgilenen bir toplum bilimidir. Sosyal yapı, toplumsal yapı, kültürel yapı ve sosyo-kültürel yapı gibi toplumu ilgilendiren konular, bunlara ilişkin bilgiler ve açıklamalar sosyolojinin araştırma alanları arasında yer alır. Sosyal yapı, bir toplumun kültürel yapı ve fiziki yapı özelliklerini kapsamaktadır ve her toplumda farklı, farklı özellikler göstermektedir. Bu farklı özellikler o toplumun fiziksel ve kültürel yapı gelişmişliğini ortaya çıkarmaktadır (Erkal, 1992). Toplum bilimciler, sosyal yapının unsurlarını tanımladıklarında, bir toplum diğer bir toplumla karşılaştırılabilir hale gelir. Örneğin her toplumun aile yapısı, çocukların eğitimi ve toplumsal düzeni sağlayan kurumların yapısı birbirinden farklıdır. Bu yapılar ait oldukları toplum içinde, kendi aralarında anlamlı ve uyumlu bütünler haline geldikçe görevlerini sürdürürler (Eroğlu, 1996).

Kültürel yapı, toplumun sosyal ilişkiler ağı dediğimiz sosyal statüler, roller ve değer yargılarından oluşan yapısıdır. Kısaca toplumsal ilişkilerden kaynaklanan öğeler genel olarak kültürel (toplumsal) yapıyı meydana getirir. Bu tanımlardan yola çıkarak sosyo-kültürel yapı ile ilgili bir tanımlama yapılması gerektiğinde; Sosyo-kültürel yapı; “kültür öğelerinin ve kurumlarının, zaman içinde tekrarlanarak meydana getirdikleri ve onların karşılıklı etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan ‘sosyal denge’ye verilen ad olduğu anlaşılmaktadır” (Abbass, 1997).

Sosyal etkileşim sürecini şekillendiren sosyal- kültürel yapı, belirli bir kültüre sahip ve bir mekânda yerleşmiş insan topluluğunun dokusunu ortaya koyarken aynı zamanda bu sosyal ve kültürel ortamdaki birey davranışlarını da etkiler. İşte toplum içindeki bireyin davranışlarının inceleyen sosyal psikoloji alanındaki araştırmalarda, yakın zamana kadar göz ardı edilen kültürel özellikler artık daha çok önemsenip, araştırmalara konu edilmektedir. Farklı kültürlerde yapılan araştırmalar gösteriyor ki, bazı sosyal psikolojik süreçler kültürün özelliklerinden etkilenmekte ve dolayısıyla her yerde aynı şekilde seyretmemektedir. Farklı durumların kişi üzerindeki etkisini inceleyen sosyal psikoloji, kültür içinde insan kavramını incelemeye de yönelmiştir (Kağıtçıbaşı, 2005).

İnsanın davranışlarının büyük bir kısmı sosyaldır. Günlük olaylar içinde birçok sosyal davranış gösterir ve diğer insanlarla sosyal bir etkileşime de girer. Bu yaşantılarda, bir kişinin tutum ya da davranışı, bir başkasının ya da başkalarının varlığıyla etkilenmekte ve bu tutum ve davranışlar soyut olarak kendi başına değil, bireyin başkaları tarafından etkilenmesi sonucu ortaya çıkmakta ve bir sosyal etkileşim süreci söz konusu olmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2005). İnsan davranışlarının etkileyen ve sosyal psikolojinin ana konularından birisi olan tutumların farklı şekilde kavramlaştırıldıkları görülmektedir. Günümüzde birçok sosyal psikolog tarafından kabul edilen tutum tanımı şöyledir: “Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir” (Smith, 1968). Yani, tutumun doğrudan gözlenebilen bir özellik olmadığı, ancak bireyin gözlenebilen davranışlarından çıkarsama yapılarak ve o bireye atfedilen eğilim olduğu görülmektedir.

Tutumların çoğu başka insanlardan edinilir. Anne ve baba, çocukların oluşturdıkları tutumların ilk kaynağıdır. Örneğin, çocukların dine yönelik tutumları, politik tutumları ve sigara içmeye karşı tutumları anne ve babanınkiyle çok güçlü bir benzerlik taşır (Hökelekli, 2010; McGuire, 1985; Eiser ve van der Pligt, 1984). Çünkü çocukluk döneminde en fazla taklit edilen ve özdeşlenen modeller anne-babadır. Özdeşleşmenin etkisiyle çocuk, anne babasının tüm davranışlarını taklit etmeye ve onlara uygun davranmaya çalışır. Anne-babanın giyim kuşamı, yemek alışkanlıkları,

ekonomik durumu, eğitimi, sanatlarla ilişkisi bu bağlamda müzikle ilişkisi gibi sosyo-kültürel özellikler çocukları da etkiler.

Tutumların oluşmasını etkileyen başka çeşitli faktörler de bulunmaktadır. Bu faktörler arasında kitle iletişim araçlarını, tutum nesnesi ile olan kişisel deneyimleri, akran, anne-baba ve öğretmen etkisi gibi faktörleri saymaktadır (Aydın, 1987). Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar'a (2016) göre de tutumların edinilmesini; bireylerin deneyimleri, çevre ve kitle iletişim araçları etkilemektedir. Bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda müziğe ilişkin tutumların gelişmesinde bu faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir. Örneğin günümüzde özellikle internet, televizyon, sosyal medyada yayınlanan ve paylaşılan müzik, bireylerin olumlu ve olumsuz tutum geliştirmelerine neden olabilir. Müzik ve çalgılarla ilgili kişisel deneyimler ve yaşantılar, bireyin akran, anne, baba öğretmen gibi sosyal çevresindeki kişilerin müzikle ilgili tutum ve davranışları bireyin müziğe karşı tutumunu etkileyebilir.

Müziğin sosyal uyumu sağlamada, bireysel ve kollektif refahı arttırmadaki rolü müzikologlar, antropologlar, psikologlar ve sosyologlar tarafından çok fazla ilgi görmüştür. Müzik, ergen yaşamındaki en önemli konulardan biridir ve müzik birçok sosyal bağlamda dinlenmektedir. Bu nedenle müzik, gençlerin refahına fayda sağlarken, aile uyumunun artırılmasına da katkıda bulunabilir.

Aile bağlamında, müzik en çok kullanılan eğlence etkinliği olarak görülür ve günlük hayatın bir parçasıdır. Ayrıca, müzik çoğu ailenin rutin ve ritüellerinin önemli bir bileşenidir. Müziğin aile ritüellerinin bir parçası olarak kullanılması, insanın çok erken yaşlarında güçlü duygusal bağlar kurmasına katkı sağlar (Parncutt, 2009 ; Trehub, 2009). Kültürel bağlamlarda, ninnilerin söylenmesi çocukların yatma ritüellerinin bir parçasıdır (Unyk vd; 1992 ; Gregory, 1997 ; Trehub, 2009). Müzik, aktivite olarak, ailelerin özel etkinlikler sırasında, dinsel ilişkilerinin bir parçası olarak, boş zaman etkinliklerinin bir parçası olarak ve buluşmalar sırasında da dinlenmeye devam eder (Boer vd; 2012). Bütün bunlar müziğin, toplumun en küçük birimi olan ailelerin ve insanların yaşamındaki merkezi rolünü göstermektedir. Bu bağlamda, müziğe karşı gelişen tutumların ailede başladığı arkadaşlardan etkilendiği ve okul müzik eğitimiyle pekiştiği söylenebilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da anne babanın müzik eğitimine yönelik tutumları, çocuklardaki başarıyı yordayıcı bir değişken olarak incelenebilir. Çocukların müzikle ilgili yalnızca bilgi ve beceri sahibi olmaları bir müzik eğitimi programının tek başarı ölçütü olarak kabul edilmemektedir. Mullins (1984) öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının geliştirilmesi gerektiğini aksi takdirde olumsuz tutumların bir müzik eğitimi programını hızla ve derinden hasara uğratabileceğini söylemektedir (aktaran, Özmenteş, 2006). Müzik eğitimi konusunda öğretmenlere düşen görevlerin yanısıra anne-babaların da müzik eğitimine yönelik görüşleri, tutum ve davranışları da çocuğun müzik eğitimi almasında önemli bir etkidir.

Bu bağlamda sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik eğitimine yönelik tutumları üzerine etkisi olabileceği öngörülmektedir. Bu öngöründen yola çıkılarak yapılan bu araştırma, anne-babanın müzik eğitimine yönelik tutumlarının; cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik durum, ailenin eğitim durumu, meslek, kendini tanımlama, aile yapısını tanımlama, çocuğunun cinsiyeti ve annenin iş yaşamında aktif olup olmaması gibi sosyo-kültürel özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitimine yönelik tutumları;

1. Anne ya da baba olmasına göre farklılık göstermekte midir?
2. Yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
3. Aile yapılarına göre farklılık göstermekte midir?

4. Kendilerini tanımlamalarına göre farklılık göstermekte midir?
5. Eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
6. Mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?
7. Aylık gelir düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
8. Çocuğunun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?
9. Araştırmaya katılan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları iş yaşamında aktif olup olmamalarına göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, sosyo-kültürel özelliklerin, anne-babaların müzik eğitime yönelik tutumlarına etkisini incelenmeyi amaçlandığından betimsel nitelikte, tarama modeli esas alınarak yapılmıştır. Büyüköztürk vd. (2018)'ne göre; tarama araştırmaları daha çok 'ne, nerede, ne zaman, ne sıklıkta, hangi düzeyde, nasıl' gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır. Tarama modelleri (araştırmaları) ile değişkenler arasındaki pek çok ilişki, fark analizleri de dâhil araştırılabilir (Karasar, 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okuyan ilkököl ve ortaokul öğrencilerinin ebeveyları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Sinop ili içinde bulunan ilkököl ve ortaokullardan Gazi Mustafa Kemal İlkokulu, Atatürk İlkokulu, İstiklal İlkokulu, Fatih İlkokulu, Gelincik Ortaokulu, Şehit Halil Özdoğru Ortaokulu, İstiklal Ortaokulunun da öğrenimlerine devam eden öğrencilerin toplam 1168 ebeveyni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, anne-babaların sosyo-kültürel özellikleri belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen bilgi formu ve anne-babaların müzik eğitime yönelik tutumlarını belirlemek için tutum ölçeği kullanılmıştır. Sosyo-kültürel özellikleri belirlemek amacıyla kullanılan bilgi formu; anne ya da baba olma durumu, yaş, aile yapısını tanımlama, kendini tanımlama, eğitim durumu, mesleği, aylık gelir durumu, çocuğunun cinsiyeti, anne olarak iş yaşamında aktif olup olmamasına ilişkin 9 maddelik sorudan oluşmuştur.

Çalışmaya katılan ve çocuğu ilkököl veya ortaokulda eğitime devam eden anne-babaların müzik eğitime yönelik tutumlarını belirlemek üzere Güdek ve Karakaya (2013) tarafından geliştirilen, 34 maddelik ve tek boyuttan/faktörden oluşan İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitime İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği kullanılmıştır. 5'li Likert tipinde düzenlenen ölçeğin maddeleri, çalışmaya katılan anne-babalar tarafından ('Kesinlikle katılmıyorum' (1) ile 'Kesinlikle katılıyorum' (5) arasındaki seçeneklerden biri işaretlenerek) değerlendirilmiştir. Faktör analizi sonrası 34 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapı elde edilmiş ve maddelerin faktör yük değerlerinin 0,50 ile 0,76 arasında değiştiği ve tek boyutlu olarak toplam varyansın %51,08'ini açıkladığı bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach alfa) ise 0,972 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek ortalama puan müzik eğitime yönelik olumlu anne-baba tutumunu, düşük puan ise düşük anne-baba tutumunu ifade eder.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan ebeveynlerden, Sosyo-Kültürel Özellikler Anketi ve İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitime İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeği ile toplanan verilerin tümü SPSS 23.0 for Windows programına aktarılmış ve istatistiksel analizler yapılmıştır.

Araştırmada ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının anne ya da baba olma durumu, yaş ve annenin iş yaşamında aktif olma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkisiz t-testi ile incelenmiştir. Anne ve baba tutumlarının, aile yapısını tanımlama ve mesleklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Anne ve babanın müzik eğitime yönelik tutumlarının, kendini tanımlama, eğitim durumu, aylık gelir düzeyi ve çocuğunun cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ile incelenmiştir. İstatistik verilerinin analizinde ve yorumlanmasında manidarlık düzeyi olarak 0.05, 0.01 ve 0.001 alınmıştır.

Bulgular

1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, anne ya da baba olmasına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin t- testi sonuçları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Anne Baba

Ebeveyn	Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi					
	Betimsel İst.			t-test		
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Anne	823	3,91	0,70	2,64	1166	0,008**
Baba	345	3,79	0,72			

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının (puanlarının), cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın anneler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(1166)}=2,64$; $p=0,008$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, annelerin ($\bar{X}_{Anne}=3,91$) müzik eğitime yönelik tutumlarının babalardan ($\bar{X}_{Baba}=3,79$) daha olumlu/yüksek olduğu görülmektedir.

2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, yaşlarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Yaş	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
20-30 yaş (1)	76	3,88	0,69	0,15	0,931
31-40 yaş (2)	689	3,87	0,72		
41-50 yaş (3)	365	3,89	0,70		
51 yaş ve üstü (4)	38	3,94	0,52		

Ebeveynlerin, yaşlarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan tek yönlü varyans analizine (ANOVA) göre yaş, ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p>.05$). Başka bir deyişle, Tablo 2’de farklı yaş gruplarındaki ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları farklılaşmamaktadır (benzerdir).

3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, aile yapılarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Aile	Betimsel İst.				Kruskal-Wallis testi		
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>Sıra Ort.</i>	X^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Çekirdek aile	1059	3,88	0,70	584,16	3,37	3	0,338
Ataerkil geniş aile	36	3,91	0,75	603,24			
Geçici geniş aile	47	3,91	0,88	527,27			
Dağılmış aile	26	3,89	0,51	675,81			

Tablo 3’de görüldüğü üzere ebeveynlerin, aile yapılarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis testine göre aile yapısı, ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p>.05$). Başka bir deyişle, farklı aile yapılarına sahip ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları farklılaşmamaktadır (benzerdir).

4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, kendilerini tanımlamalarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4’de ve post - hoc Tukey testi sonuçları Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 4: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Kendini tanımlama	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Otoriter (1)	284	3,76	0,74	3,67	0,006**
Aşırı izin verici (2)	46	3,88	0,60		
Aşırı koruyucu (3)	332	3,74	0,70		
Mükemmeliyetçi (4)	131	3,91	0,70		
Demokratik (5)	375	4,01	0,69		

** $p<.01$

Ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutum puanlarının kendilerini tanımlamaları değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA Testi sonrasında yapılan, ebeveynlerin kendilerini tanımlamaları değişkenine ilişkin Post-Hoc Tukey Testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Ebeveynlerin Kendilerini Tanımlamaları Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Kendini tanımlama	(J) Kendini tanımlama	p
Otoriter (1)	Aşırı izin verici (2)	0,882
	Aşırı koruyucu (3)	0,939
	Mükemmeliyetçi (4)	0,948
	Demokratik (5)	0,009**
Aşırı izin verici (2)	Otoriter (1)	0,882
	Aşırı koruyucu (3)	0,663
	Mükemmeliyetçi (4)	0,994
	Demokratik (5)	0,996
Aşırı koruyucu (3)	Otoriter (1)	0,939
	Aşırı izin verici (2)	0,663
	Mükemmeliyetçi (4)	0,653
	Demokratik (5)	0,003**
Mükemmeliyetçi (4)	Otoriter (1)	0,948
	Aşırı izin verici (2)	0,994
	Aşırı koruyucu (3)	0,653
	Demokratik (5)	0,699
Demokratik (5)	Otoriter (1)	0,009**
	Aşırı izin verici (2)	0,996
	Aşırı koruyucu (3)	0,003**
	Mükemmeliyetçi (4)	0,699

Araştırmaya katılan ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı Tablo 4’de ki ANOVA ile incelenmiş ve ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarının müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur [$F_{(4; 1163)}=3,67$; $p=0,006$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan Tablo 5’de ki post-hoc Tukey testine göre Kendini demokratik olarak tanımlayan ($\bar{X}_{\text{Demokratik}}=4,01$) ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları, kendilerini otoriter ve aşırı koruyucu olarak tanımlayan ebeveynlerden ($\bar{X}_{\text{Otoriter}}=3,76$; $\bar{X}_{\text{Aşırı koruyucu}}=3,74$) daha olumludur.

5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin annenin eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 6’da, annenin eğitim durumu değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 7’de ve babanın eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de, Babanın eğitim durumu değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 6: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Annenin eğitim durumu	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İlkokul (1)	202	3,60	0,78	20,03	0,000***
Ortaokul (2)	165	3,82	0,61		
Lise (3)	329	3,85	0,66		
Üniversite (4)	348	4,10	0,60		
YL/Doktora (5)	32	4,06	0,98		

****p*<.001**Tablo 7:** Annenin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Annenin Eğitim Durumu	(J) Annenin Eğitim Durumu	<i>p</i>
İlkokul (1)	Ortaokul (2)	0,037*
	Lise (3)	0,000***
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,003**
	İlkokul (1)	0,037*
Ortaokul (2)	Lise (3)	0,799
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,041*
	İlkokul (1)	0,000***
Lise (3)	Ortaokul (2)	0,799
	Üniversite (4)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,047*
	İlkokul (1)	0,000***
Üniversite (4)	Ortaokul (2)	0,000***
	Lise (3)	0,000***
	YL/Doktora (5)	0,995
	İlkokul (1)	0,003**
YL/Doktora (5)	Ortaokul (2)	0,041*
	Lise (3)	0,047*
	Üniversite (4)	0,995
	İlkokul (1)	0,003**

p*<.05, *p*<.01, ****p*<.001

Tablo 7’de görüldüğü üzere annenin eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(4; 1163)}=20,03$; $p<0,001$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan Tablo 7’de ki post-hoc Tukey testine göre; a) İlkokul mezunu olan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları diğer tüm annelerden olumsuzdur/düşüktür, b) ortaokul ve lise mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerden daha olumsuzdur.

Başka bir deyişle üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları diğer annelerden, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin ise müzik dersine yönelik tutumları ilkokul mezunu olan annelerden daha olumludur ($\bar{X}_{İlkokul}=3,60$; $\bar{X}_{Ortaokul}=3,82$; $\bar{X}_{Lise}=3,85$; $\bar{X}_{Üniversite}=4,10$; $\bar{X}_{YL/Doktora}=4,06$).

Tablo 8: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi (N=1168)

Babanın eğitim durumu	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İlkokul (1)	111	3,75	0,70	2,80	0,025*
Ortaokul (2)	108	3,72	0,67		
Lise (3)	230	3,85	0,72		
Üniversite (4)	342	3,96	0,66		
YL/Doktora (5)	78	3,98	0,77		

p*<.05Tablo 9:** Babanın Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Babanın Eğitim Durumu	(J) Babanın Eğitim Durumu	<i>P</i>
İlkokul (1)	Ortaokul (2)	0,999
	Lise (3)	0,952
	Üniversite (4)	0,021*
	YL/Doktora (5)	0,019*
	İlkokul (1)	0,999
Ortaokul (2)	Lise (3)	0,844
	Üniversite (4)	0,017*
	YL/Doktora (5)	0,014*
	İlkokul (1)	0,952
Lise (3)	Ortaokul (2)	0,844
	Üniversite (4)	0,231
	YL/Doktora (5)	0,897
	İlkokul (1)	0,021*
Üniversite (4)	Ortaokul (2)	0,017*
	Lise (3)	0,231
	YL/Doktora (5)	0,741
	İlkokul (1)	0,019*
YL/Doktora (5)	Ortaokul (2)	0,014*
	Lise (3)	0,897
	Üniversite (4)	0,741
	İlkokul (1)	0,019*

**p*<.05

Tablo 8’de görüldüğü üzere babanın eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(4;1163)}=2,80$; $p=0,025$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan post-hoc Tukey testine göre (Tablo 9); Üniversite ve Yüksek Lisans/Doktora mezunu olan babaların ($\bar{X}_{\text{Üniversite}}=3,96$; $\bar{X}_{\text{YL/Doktora}}=3,98$) müzik eğitime yönelik tutumları, ilkokul ve ortaokul mezunu olan babalardan ($\bar{X}_{\text{İlkokul}}=3,75$; $\bar{X}_{\text{Ortaokul}}=3,72$) daha olumludur.

6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, mesleklerine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Meslek Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis Testi

Meslek	Betimsel İst.			Kruskal-Wallis testi			M-W
	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>Sıra Ort.</i>	X^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Profesyonel meslek s. (1)	50	4,02	0,78	661,82	55,40	7	0,000***
Öğretmen (2)	120	4,23	0,52	773,91			
Serbest/ticaret (3)	58	3,93	0,62	615,61			
Memur (4)	198	3,86	0,74	577,39			
İşçi (5)	151	3,92	0,65	590,31			
Esnaf/zanaatkar (6)	42	3,93	0,65	596,49			
Ev hanımı (7)	443	3,78	0,69	529,38			
Diğer (8)	104	3,73	0,85	535,25			

*** $p < .001$

Tablo 10’da ebeveynlerin, mesleklerine bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumlarının (puanlarının) anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis göre meslek anlamlı bir farklılığa neden olmaktadır [$X^2_{(7)}=55,40$; $p<0,001$]. Hangi meslek grupları arasında anlamlı fark olduğunu araştırmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney testine göre; a) öğretmenlerin (Sıra Ortalaması Öğretmen (2)=773,91) müzik eğitime yönelik tutumları diğer tüm meslek gruplarından daha olumludur, b) profesyonel meslek sahibi ebeveynlerin (Sıra Ortalaması Profesyonel meslek sahibi (1)=661,82) ise müzik eğitime yönelik tutumları ev hanımı ve ‘diğer’ meslek sahibi ebeveynlerden (Sıra Ortalaması Ev hanımı (7)=529,38; Sıra Ortalaması Diğer (8)=535,25) daha olumludur.

7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, aylık gelir düzeylerine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin aile geliri değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 11’de ve aile geliri değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 11: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Aile Geliri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Aile geliri	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1000-2000 TL (1)	269	3,66	0,77	11,19	0,000***
2100-3000 TL (2)	240	3,86	0,70		
3100-4000 TL (3)	187	3,83	0,54		
4100-5000 TL (4)	162	3,86	0,70		
5100-6000 TL (5)	123	4,10	0,63		
6100 TL ve üstü (6)	182	4,13	0,72		

*** $p < .001$

Tablo 12: Aile Geliri Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Aile Geliri	(J) Aile Geliri	P
1000-2000 TL (1)	2100-3000 TL (2)	0,014*
	3100-4000 TL (3)	0,000***
	4100-5000 TL (4)	0,011*
	5100-6000 TL (5)	0,000***
	6100 TL ve üstü (6)	0,000***
2100-3000 TL (2)	1000-2000 TL (1)	0,014*
	3100-4000 TL (3)	0,884
	4100-5000 TL (4)	0,899
	5100-6000 TL (5)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,005**
3100-4000 TL (3)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,884
	4100-5000 TL (4)	0,824
	5100-6000 TL (5)	0,009**
	6100 TL ve üstü (6)	0,008**
4100-5000 TL (4)	1000-2000 TL (1)	0,011*
	2100-3000 TL (2)	0,899
	3100-4000 TL (3)	0,824
	5100-6000 TL (5)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,007**
5100-6000 TL (5)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,008**
	3100-4000 TL (3)	0,009**
	4100-5000 TL (4)	0,008**
	6100 TL ve üstü (6)	0,993
6100 TL ve üstü (6)	1000-2000 TL (1)	0,000***
	2100-3000 TL (2)	0,005**
	3100-4000 TL (3)	0,008**
	4100-5000 TL (4)	0,007**
	5100-6000 TL (5)	0,993

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 12’de Aile gelir durumuna bağlı olarak ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(5; 1157)}=11,19$; $p<0,001$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan post-hoc Tukey testi Tablo 27’ye göre a) geliri 1.000-2.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 1) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm ebeveynlerden (grup 2, 3, 4, 5 ve 6) daha olumsuzdur, b) geliri 2.100 TL ile 5.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 2, 3, 4) müzik eğitime yönelik tutumları ise geliri 5.100 TL ve üstünde olan ebeveynlerden (grup 5 ve 6) daha olumsuzdur ($\bar{X}_{1000-2000 \text{ TL (1)}}=3,66$; $\bar{X}_{2100-3000 \text{ TL (2)}}=3,86$; $\bar{X}_{3100-4000 \text{ TL (3)}}=3,83$; $\bar{X}_{4100-5000 \text{ TL (4)}}=3,86$; $\bar{X}_{5100-6000 \text{ TL (5)}}=4,10$; $\bar{X}_{6100 \text{ TL ve üstü (6)}}=4,13$).

8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, çocuğunun cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin okula giden çocuğun cinsiyeti değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 13’de ve okula giden çocuğun cinsiyeti değişkenine ilişkin post-hoc Tukey testi sonuçları Tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 13: Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi

Çocuğun cinsiyeti	Betimsel İst.			ANOVA	
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Kız (1)	378	4,04	0,70	3,37	0,034*
Erkek (2)	319	3,73	0,66		
İkisi de (3)	471	3,71	0,73		

p*<.05Tablo 14:** Okula Giden Çocuğun Cinsiyeti Değişkenine İlişkin Post-Hoc Tukey Testi

(I) Çocuğun cinsiyeti	(J) Çocuğun cinsiyeti	<i>p</i>
Kız (1)	Erkek (2)	0,038*
	İkisi de (3)	0,035*
Erkek (2)	Kız (1)	0,038*
	İkisi de (3)	0,883
İkisi de (3)	Kız (1)	0,035*
	Erkek (2)	0,883

**p*<.05

Tablo 14’de görüldüğü üzere okula giden çocuğun cinsiyetine bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur [$F_{(2; 1165)}=3,37$; $p=0,034$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere ANOVA sonrası yapılan Tablo 14’de ki post-hoc Tukey testine göre; okula giden çocuğu sadece kız olan ebeveynlerin ($\bar{X}_{Kız}=4,00$) müzik eğitime yönelik tutumları, okula giden çocuğu sadece erkek ve hem kız hem de erkek (ikisi de) olan ebeveynlerden ($\bar{X}_{erkek}=3,73$; $\bar{X}_{ikisi\ de}=3,71$) daha olumludur.

9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının, araştırmaya katılan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları iş yaşamında aktif olup olmamalarına göre farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin iş yaşamında aktif olması değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15: Anne Ebeveynlerin Müzik Eğitime Yönelik Tutum Puanlarının İş Yaşamında Aktif Olması Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi

Çalışma	Betimsel İst.			t-test		
	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Evet	406	4,03	0,71	4,78	813	0,000***
Hayır	409	3,80	0,66			

****p*<.001

Tablo 15’e göre araştırmaya katılan ve anne olan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının (puanlarının), iş yaşamlarında aktif olmasına bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın çalışan anneler lehine olduğu bulunmuştur [$t_{(815)}=4,78$; $p<0,001$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, çalışan annelerin ($\bar{X}_{Evet}=4,03$) müzik eğitime yönelik tutumlarının çalışmayan annelerden ($\bar{X}_{Hayır}=3,80$) daha olumlu/yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın ilgili problem cümlesini ve alt problemlerini içeren soruları cevaplandırmaya yönelik, araştırmacı tarafından uygun görülen yöntem doğrultusunda ölçme işlemi

uygulanmıştır. Araştırmayla ilgili temel bir kanıya varmak amacıyla yapılan ölçme işlemi uygulanıp elde edilen veriler analiz edildikten sonra ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarının anne baba olmalarına bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve bu farkın anneler lehine olduğu bulunmuştur. Bir başka ifadeyle, annelerin müzik eğitime yönelik tutumlarının babalardan daha olumlu/yüksek olduğu tespit edilmiştir.

2. Ebeveynlerin, yaşlarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Farklı yaş gruplarındaki ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları benzer düzeydedir.

3. Ebeveynlerin, aile yapılarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Başka bir ifadeyle farklı aile yapılarına sahip ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları benzer düzeydedir. Ogurlu, Yalın ve Birben (2015) yapmış oldukları çalışmalarında üstün yetenekli çocukların olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri ile ebeveynlerinin tutumları arasında anlamlı bir ilişki tespit etmemişlerdir.

4. Araştırmaya katılan ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarına bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı incelenmiş ve ebeveynlerin kendilerini tanımlamalarının müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; Kendini demokratik olarak tanımlayan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları, kendilerini otoriter ve aşırı koruyucu olarak tanımlayan ebeveynlerden daha olumludur. Yavuzer (1994) buna benzer yaptığı çalışmada; çocuğa karşı aşırı korumacı ve hoşgörülü, düşkünce tutumlar; reddedici, baskıcı ya da boyun eğici veya ayırmacı; cezayı gerektiğinde de uygulamayan ya da aşırı uygulayan anne baba tutumları, çocuk için sosyal uyumu önleyen, bencil, çekingen, şiddete yöneltici, özgüven oluşumunu, dahası sosyalleşmeyi engelleyen, aile içi ilişkileri bozan tavırlardır sonucuna ulaşmıştır. Arslan ve Kabasakal (2013) yapmış oldukları çalışmada ergenlerin problem çözme becerileri ile demokratik ana-baba tutumu arasında negatif yönde; otoriter ana-baba tutumu ile pozitif yönde ilişki bulmuşlardır.

5. Annenin eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre de; İlkokul mezunu olan annelerin müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm annelerden olumsuz/düşük olduğu görülmüş, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerden daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Başka bir deyişle üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan annelerin müzik eğitime yönelik tutumları diğer annelerden, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin ise müzik eğitime yönelik tutumları ilkököl mezunu olan annelerden daha olumlu olduğu görülmüştür.

Babanın eğitim durumuna bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; Üniversite ve Yüksek Lisans/Doktora mezunu olan babaların müzik eğitime yönelik tutumları, ilkököl ve ortaokul mezunu olan babalardan daha olumludur. Özmenteş (2006) buna benzer yaptığı çalışmada, anne ve babanın müzik eğitime karşı olumlu tutum ve yaklaşımları, çocuğun müzik alanında gelişmeye yönelik isteğini ve çabasını olumlu yönde etkidiğini vurgulamıştır. Bu yönüyle çocuğun başarısına yön veren bir etken olarak, anne ve babaların müzik eğitime yönelik tutumlarının ölçülmesinin önemi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

6. Ebeveynlerin, mesleklerine bağlı olarak müzik eğitime yönelik tutumları anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna göre; a) öğretmenlerin müzik eğitime yönelik tutumları diğer tüm meslek gruplarından daha olumludur, b) profesyonel meslek sahibi ebeveynlerin ise müzik eğitime yönelik tutumları ev hanımı ve ‘diğer’ meslek sahibi ebeveynlerden daha olumludur.

7. Aile gelir durumuna bağlı olarak ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; a) geliri 1.000-2.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 1) müzik dersine yönelik tutumları diğer tüm ebeveynlerden (grup 2, 3, 4, 5 ve 6) daha olumsuzdur, b) geliri 2.100 TL ile 5.000 TL arasında olan ebeveynlerin (grup 2, 3, 4) müzik dersine yönelik tutumları ise geliri 5.100 TL ve üstünde olan ebeveynlerden (grup 5 ve 6) daha olumsuzdur.

8. Okula giden çocuğun cinsiyetine bağlı olarak da ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Buna göre; okula giden çocuğu sadece kız olan ebeveynlerin müzik eğitime yönelik tutumları, okula giden çocuğu sadece erkek ve hem kız hem de erkek (ikisi de) olan ebeveynlerden daha olumludur.

9. Araştırmaya katılan çalışan annelerin müzik eğitime yönelik tutumlarının çalışmayan annelerden daha olumlu/yüksek olduğu tespit edilmiştir. İş hayatındaki anneler, çocuklarının refahı ve mutluluğunu sağlamak için çalıştıklarını sık sık söyler ve buna paralel olarak çocuklarının müzikle ilgili beceriler kazanmalarını da daha fazla isterler. Bu yüzden çalışan annelerin çocuklarının müzik eğitimlerine yönelik tutumları olumlu yönde daha yüksek saptanmıştır.

Öneriler

1. Ebeveyn tutumunda, kendini hem demokratik olarak tanımlayan hem de otoriter olarak tanımlayan ailelerde annenin müzik eğitime yönelik daha olumlu bir yaklaşıma sahip olması toplumsal cinsiyet açısından ele alınması gereken bir sonuç olarak görülebilir. Aynı sosyo-kültürel ortamda (aile içinde) annenin rolü ve müzik eğitime yönelik tutumu arasındaki ilişki, ilgili değişkenler özelinde yeni sosyolojik tespitlere zemin oluşturabilme olasılığı göz önüne alınarak başlı başına değerlendirilebilir.

2. Toplumsal cinsiyet açısından değerlendirilebilecek bir diğer sonuç ise kız çocuğu olan anne-babaların müzik eğitime yönelik tutumlarının erkek çocuğu olan ya da hem kız hem erkek çocuğu olan anne babalardan daha olumlu olmasıdır. Eğitim kademesi, öğrenci yaşı, anne baba yaşı gibi diğer değişkenlerin etkisi olmamasına karşın çocuğun tek ve kız olmasının ebeveyn tutumunda olumlu bir farklılaşmaya neden olması üzerinde düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Burada sözkonusu ebeveyn tutumunu oluşturan kız çocuklarının müzik derslerine yönelik kendi tutumları ve müzik derslerindeki varlık gösterebilme dereceleri yine cinsiyete ilişkin değişkenler bağlamında ebeveyn tutumlarıyla karşılıklı olarak değerlendirilebilir. Böylelikle 1. maddede anne – babanın sahip olduğu toplumsal cinsiyete dayalı kodların çocuğun müzik eğitime etkisi sorgulanırken bu kez tam tersi açıdan, çocukların sahip olduğu cinsiyet kodlarının anne babaların tutumlarını etkileme durumları (olumlu ebeveyn tutumunun özellikle kız çocuklarına yönelik olup olmadığı) sorgulanarak geniş bir arka planla ele alınabilir.

3. Anne-babaların eğitim düzeyleri ve sosyo-ekonomik olanaklarının müzik eğitime yönelik tutumlarında önemli belirleyiciler olduğu görülmüştür. Pekçok çalışmada çocukların okul dışındaki özel müzik etkinliklerine (özel kurslar) katılım derecesi ile ailenin sahip olduğu kültürel arka plan (eğitim) ve ekonomik olanaklar arasında da doğru orantı saptanmıştır. Müziğin Milli Eğitim müfredatındaki yeri, nedenleriyle birlikte göz önüne alındığında çocuklar için bilişsel gelişim ve kültürel kazanım açısından temel ders niteliğinde olduğu görülür. Ancak müziği pratik etme (özellikle bir çalgı ile) belirli bir eğitim sürecini ve fiziksel şartlara olan ihtiyacı beraberinde getirir. Düşük gelir seviyesine mensup ailelerin çocuklarının müzik derslerinde gerekli olan fiziksel donanımına ulaşmaktaki zorluğu onları bu konuda dezavantajlı bir konuma getirir. Bu nedenle okullarda öğrencilerin müziğe aktif olarak katılımını olanaklı kılacak gerekli fiziksel şartların sağlanması ve paylaştırılmasının, uygun ve eşit koşullarda müzik eğitiminin önünü açacağı, müzik dersinin ailelerin gözünde bir “boş zaman etkinliği” değil, müfredata uygun olarak hayata geçirilen bir “temel ders” statüsüne kavuşmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abbas, Z. B. (1997). *Makedonya Türkleri'nin sosyo-kültürel yapısı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, G. ve Kabasakal, Z. (2013) "Ergenlerin problem çözme becerileri ve ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi." *Turkish Studies*, 8(6): 33-42.
- Aydın, O. (1987). *Davranış bilimine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 173.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. baskı). Ankara: Pegem.
- Boer, D. ve Fischer R. (2012). "Towards a holistic model of functions of music listening across cultures: a culturally decentred qualitative approach." *Psychol. Music*, 40, 179-200. <https://doi.org/10.1177/0305735610381885>
- Eiser, J.R. ve van der Pligt, J. (1984). "Attitudinal and social factors in adolescent smoking: In search of peer group influence." *Journal of Applied Social Psychology*, 14, 348-363.
- Erkal, M. (1992). *İktisadi kalkınmanın kültür temelleri*, İlaveli 3. bs, İstanbul: Kuşak Ofset.
- Eroğlu, C. (1996). *Türk sosyo-kültürel yapısı içerisinde Manas Destanı*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gregory, A. (1997). *The roles of music in society: the ethnomusicological perspective*, in *The Social Psychology of Music*, Hargreaves D. J., North A. C. (Ed.), Oxford: Oxford University Press, 123-140
- Güdek, B. ve Karakaya, İ. (2013). İlköğretim okullarındaki müzik eğitime ilişkin anne-baba tutumları ölçeğinin geliştirilmesi ve tutumların çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2): 308-319.
- Hökelekli, H. (2010), *Din psikolojisi*. Eskişehir: AÖF. Yayın No:1085.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2016). *Dünden bugüne insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. 18.Basım. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler (32. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- McGuire, W. J. (1985). "Attitudes and attitude change." G. Lindzey ve E. Aronson (Ed.), *Handbook of Social Psychology*, 14, 11-14.
- Ogurlu, Ü., Yalın, S.H., ve Birben, Y. F. (2015). "Üstün yetenekli çocukların mükemmeliyetçilik özelliklerinin aile tutumu ile ilişkisi." *Turkish Studies*, 10(7): 751-764.
- Özmenteş, G. (2006). "Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi." *İlköğretim Online*, 5(1):23-29.
- Parncutt, R. (2009). "Prenatal and infant conditioning, the mother schema, and the origins of music and religion." *Music. Sci. 13Suppl.* 2, 119-150. <https://doi.org/10.1177/1029864909013002071>
- Smith, M.B. (1968). *Attitude change. International encyclopedia of the Social Science*. New York: Crowell Collier & MacMillan.

Trehub, S. E. (2009). *Music lessons from infants, in Oxford Handbook of Music Psychology*, Hallam S., Cross I., Thaut M., (Ed.), Oxford: Oxford University Press, 229-234.

Unyk, A. M., Trehub S. E., “Trainor L. J. ve Schellenberg E. G. (1992). Lullabies and simplicity: a cross-cultural perspective.” *Psychol Music* 20, 15-28.
<https://doi.org/10.1177/0305735692201002>